БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 268 (8488) | 1957 оной ноябриин 14, четверг | Сэн 20 мүнгэн

Һурагшадые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлэе

Политехническэ һуралсал тухай Владимир Ильич Ленинэй заабарие хүтэлбэри болгон, һургуулиин хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд горьтойхон анхарал табиһан байна. Һургуулиин хүдэлмэридэхи гол дутагдал—ажабайдалһаа, үйлэдбэриһөө һуралсалай зарим тэды таһалдангяар ябуулагдадаг байһан ушарые тэмдэглээд, саашадаа политехническэ һуралсал бүхы һургуулинуудта үргэнөөр бэелүүлхэ шухала гэжэ партиин XX съезд зааһан юм. Энээнтэй хамта, политехническэ һуралсал бэелүүлхэдээ һурагшадые үйлэдбэритэй танилсуулхаһаа гадна, эрдэм ухаанай үндэһэ һууриие бүри гүнзэгыгөөр, улам һайнаар шудалжа, һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрид дээшэлүүлхэ зорилго табигданхай.

Партиин XX съездын иимэ шухала заабарие дүүргэхын түлөө үнгэрһэн үе соо манай республикын олохон һургуулинуудта горьтойхон хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. Түрүү һургуулинууд политехническэ һуралсалда оролсохын тулада һуралсалай-материальна базая һайжаруулжа, нэн түрүүн мастерской, туршалгын талмай, элдэб предмедүүдэй кабинедүүдые бэлдэһэн байна. Тиигээд һуралсалай программын ёһоор хараалагдаһан элдэб туршалга, практическа хүдэлмэри лаборатори болон кабинедүүд соо эмхидхэдэг болонхой. Гадна, түрүү һургуулинууд һурагшадтаа ажалай дүй дүршэл олгуулхын тулада тэдэниие үйдэлбэридэ абаашажа, танилсуулдаг байна.

Энэ талаар Бабушкин городой Выдринскэ, Баргажанай аймагай Үрөөгэй, Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн, Сэлэнгын аймагай Загастайн дунда һургуулинуудай һайшаалта хүдэлмэри онсо тэмдэглэмээр. Тэдэ һургуулинууд политехническэ һуралсал бэелүүлжэ, һурагшадтаа һайнаар номынь ойлгуулхаһаа гадна, 'ажалай дүй дүршэлтэй болгоно. Үнгэрһэн зунай үедэ олон һурагшад промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ, ажалай дүй дүршэлтэй боложо байһанаа харуулаа. Жэшээнь, Бабушкин городой Выдринскэ дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагшад зунай сагта һайнаар амархынгаа хажуугаар, үйлэдбэри дээрэ ажаллажа, 34 мянга гаран түхэригэй сэнтэй хүдэлмэри хэһэн байна. Тиихэдэ энэ һургуулиин зарим һурагшад 1700—1850 түхэригэй хүдэлмэри бүтээгээ. Тэрэшэлэн зарим хүдөөгэй һургуулинууд һуралсалай-үйлэдбэриин бригадануудые һурагшадһаа эмхидхэжэ, колхозуудай поли дээрэ һайнаар хүдэлүүлһэн байха юм. Энэ талаар Мухаршэбэрэй дунда, Сэлэнгын аймагай Загастайн дунда ба бусад һургуулинуудые магтахаар.

Политехническэ һуралсал бэелүүлхэдээ гансал ахалагша классуудта хүдөө ажахыгаар практикум гараха, машиноведени болон электротехникэ шудалхаһаа гадна, энэ хүдэлмэри бүри эхин классуудһаа эхилжэ ябуулха хэрэгтэй. Шадамар бэрхээр элдэб юумэнэй дүрсэнүүдые саарһаар, шабараар, пластелинаар хэхэ, уран гоёор оёхо, тэрэшэлэн һуралсалай-туршалгын талмай дээрэ элдэб культурануудай хойноһоо харууһалжа һураха гээшэ үхибүүдэй бүри багаһаа хойшо ажалай дүй дүршэлтэй болохо хэрэгтэ горьтойхон удхашанартай. Гэбэшье, республикын зарим эхин һургуулинуудта гар ажалай хэшээлнүүд үшөөл хангалтагүйгөөр, зарим ушарта ёһо тэдыгээр ябуулагдана. Теэд арадай гэгээрэлэй эмхи зургаанууд энэ талаар эхин һургуулиин багшанарта ёһотой туһаламжа үшөөл багаар үзүүлнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Олон багшанар гар ажалай хэшээлнүүдые ямараар үнгэргэхэ тушаа тусхай курса мүнөө болотор гараагүй байха юм.

Һуралсалые промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор ябуулха хэрэгтэ һургуулиин мастерскойнууд, туршалгын талмайнууд ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй, һурагшад тэндэл эрдэм наукын үндэһэ һууритай холбожо, ажал хүдэлмэритэй танилсана ха юм. Гэбэшье, Заиграйн, Зэдын, Прибайкальска ба бусад аймагуудай зарим һургуулинууд мүнөө үеын һуралсалай эрилтэдэ таарамаар һайн мастерской болон туршалгын талмайгүй, политехническэ һуралсал бодотоор ябуулха тусхай түхеэрэлгэ муутай байһаар.

Һуралсалай-материальна база байгуулгада промышленна предприятинууд туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй. Үйлэдбэридэ хэрэглэгдэхэеэ болиһон, зүгтөө һуралсалда хэрэглэжэ боломоор машина, түхеэрэлгэнүүдые һургуулинуудта бусаалтагүйгөөр, миинтээр үгэхэ гэһэн правительствын тогтоол бии. Үнгэрһэн жэлдэ энэ тогтоолой ёһоор олон машина, түхеэрэлгэнүүд һургуулинуудта үгтэһэн байгаа. Гэбэшье, һүүлэй үедэ энэ хэрэгтэ анхарал багаар табигдана. Зарим предприятинууд һургуулинуудта туһалнагүй. Жэшээнь, һургуулида туһалха арга боломжотой «Джидастрой» трест Горөдогой 8-дахи дунда һургуулида ямаршье түхеэрэлгэ гаргажа үгэдэггүй, һургуулиин мастерскойе түхеэрэлгээр хангадаггүй байха юм.

Мүнөө жэл республикымнай олон һургуули политехническэ һуралсалай шэнэ программаар хүдэлдэг болонхой. Тиимэһээ эдэ һургуулинуудта Гэгээрэлэй министерствын, багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай зүгһөө хододоо туһаламжа, заабари үгтэжэ байха зэргэтэй. Түрүү һургуулинуудай дүй дүршэл гүнзэгыгөөр согсөлжо, олоной дунда тарааха хэрэгтэ онсо анхарал табигдаха хэрэгтэй.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР ОЛОН ЗУУН ТОННО НҮҮРҺЭ

КЕМЕРОВО, ноябриин 13. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сессиин материалнуудые Кузбассай шахтнууд болон предприятинуудта ехэ һонирхолтойгоор шудална. Горнягууд, металлургнууд, машина бүтээгшэд СССР дотор социалистическэ байгуулалтада агууехэ дүнгүүдэй туйлагдаһанда, мүн арга боломжонуудай бүри ехэ байһанда гүнзэгы хангги байһанаа, инаг Эхэ оронойнгоо саашадаа һалбаран бадарха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа үгэхэ байһанаа мэдүүлээ.

Прокопьевско руднигай горнягууд СССР-эй Верховно Соведэй шиидхэбэригые халуунаар дэмжэээ. Шиидэрэй хойто тээхи түрүүшын хоёр үдэр соо «Чёрная Гора» гэжэ шахтда Сопкин Замалеев хоёрой хүтэлбэрилдэг бригаданууд бусадһаа шалгаран гараа. Тэдэнэр үдэрэйнгөө даалгабаринуудые нэгэ хахад дахин дүүргэһэн байна.

«Зиминка—3—4», № 8, «Северный Маганак» гэжэ шахтнуудай коллективүүд ноябриин 10,11-эй үдэрнүүдтэ түсэбһөө гадуур олон зуун тонно нүүрһэ үгөө.

Нүүрһэнэй предприятинуудай коллективүүдтэ 1957 онойнгоо түсэбые болзорһоо урид дүүргэхын түлөө мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрнэ. № 8 болон «Чёрная Гора» шахтнуудай горнягууд нүүрһэ малтан абаха жэлэйнгээ түсэбые СССР-эй Конституциин үдэр—декабриин 5 хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн уялга абаа.

БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Арадай сүүдүүдые һунгаха һунгуулиин округуудай списогые болон һунгуулиин округ бүхэндэ һунгагдаха арадай заседательнуудай тоо баталха тухай

«РСФСР-эй арадай сүүдүүдые һунгаха тухай Дүримэй» 14 ба 15 статьянуудай үндэһөөр, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **иигэжэ тогтооно:**

Арадай сүүдүүдые һунгаха һунгуулиин округуудай доро дурсагдаһан списогые, мүн һунгуулиин округ бүхэндэ һунгагдаха арадай заседательнуудай тоо баталха:

№№	Һунгуулиин округуудай нэрэ	Һунгагдаха арадай заседательнуудай тоо	Һунгуулиин округуудай эзэлхэ газарынь
1.	Улан-Удэ городой Советскэ районой 1-дэхи участогай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Хилэнь: Үдэ мүрэнһөө эхилээд хойшоо Лазо тосхоной зүүн хажуугаарынь түмэр замай лини хүрэтэр, түмэр замай линеэр баруун тээшээ Восточно үйлсэ хүрэтэр, Восточно үйлсын тэгшэ номертой талаарнь Каландарашвилиин үйлсэ хүрэтэр, Каландарашвилиин үйлсын тэгшэ номертой талаар Сэлэнгэ мүрэн хүрэтэр, Сэлэнгэ мүрэнэй эрьеэр урадхал өөдэнь Үдэ голой адаг хүрэтэр ба Үдын эрьеэр Лазо тосхоной зүүн заха хүрэтэр.
2.	Улан-Удэ городой Советскэ районой 2-дохи участогай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Хилэнь: Каландарашвилиин үйлсэһөө эхилээд Сэлэнгэ мүрэнэй баруун эрьеэр доошоо урадхал руунь Дивизионная станциин оролтын баруун семафор хүрэтэр, оролтын семафорһоо хойшоо, тиигээд зүүн тээшээ городой захаар шэлэй заводой тосхоной зүүн урда заха хүрэтэр, шэлэй заводой тосхоной зүүн урда захаар түмэрзамай лини хүрэтэр, түмэрзамай линеэр зүүн тээшээ Восточно үйлсэ хүрэтэр, Восточно үйлсын тэгшэ бэшэ номертой талаар Каландарашвилиин үйлсэ хүрэтэр, Каландарашвилиин үйлсын тэгшэ бэшэ номертой талаар Сэлэнгэ мүрэнэй эрье хүрэтэр, тиихэдэ Сэлэнгэ мүрэнэй баруун эрьедэ, мүн ольтирогуудаар город тушаа байһан бүхы гэрнүүдые оруулалсаха.
3.	Улан-Удэ городой Железнодорожно районой 1-дэхи участогай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ.	75	Хилэнь: Читын переездһээ эхилээд баруун хойшоо түмэр замай линиие зубшуулан шэлэй заводой тосхоной зүүн урда заха хүрэтэр, шэлэй заводой тосхоной зүүн урда захые зубшуулан городой хойто заха хүрэтэр, городой захаар зүүн тээшээ, тиихэдээ Новая Шишковка, Халзан Толгой болон Аршан гэжэ тосхонуудые ПВЗ-гэй хоёрдохи соцгородой байрын гэрнүүд хүрэтэр оруулалсаха, Комсомольско городогой баруун захые зубшуулан Комсомольско үйлсэ хүрэтэр, Комсомольско үйлсын болон Рылеевэй үйлсын тэгшэ бэшэ номертой талаар Маяковскиин үйлсэ хүрэтэр, ПВЗ-гэй культурын ба амаралтын паркын хашаагай баруун урда захаарнь ПВЗ-гэй промплощадкын хашаа хүрэтэр, тиигээд саашадаа зүүн урагшаа сэхэ ПВЗ-гэй хашаануудай хоорондуур Читинскэ переезд хүрэтэр.
4.	Улан-Удэ городой Железнодорожно районой 2-дохи участогай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Хилэнь: Читинскэ переездһээ эхилээд ПВЗ-гэй промплощадкын хашаагай баруун хойто захые зубшуулан ПВЗ-гэй культурын ба амаралтын паркын хашаагай баруун урда заха хүрэтэр, ПВЗ-гэй культурын ба амаралтын паркын хашаагай баруун урда захые зубшуулан БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион хүрэтэр, Рылеевэй болон Комсомольско үйлсэнүүдэй тэгшэ номертой талаар саашаа Комсомольско городогой баруун захые зубшуулан городой хойто заха хүрэтэр, городой захаар зүүлжээ ботаническа садай зүүн заха хүрэтэр, ботаническа садай зүүн захые зубшуулан Ботаническа үйлсэ хүрэтэр, тиигээд урагшаа ипподромой зүүн заха хүрэтэр, ипподромой зүүн захаар түмэрзамай лини хүрэтэр, тиихэдэ детприемнигые эндэ оруулалсаха, һүүлээрнь түмэрзамай линиие зубшуулан баруун тээшээ Читинскэ переезд хүрэтэр.
5.	Улан-Удэ городой Железнодорожно районой 3-дахи участогай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ.	70	Хилэнь: детприемнигһоо ипподромой зүүн захаар Ботаническа үйлсэ хүрэтэр, ботаническа садай зүүн захаар городой хойто захые зубшуулан городой зүүн заха хүрэтэр, городой зүүн захые зубшуулан Үдэ мүрэн хүрэтэр, баруун эрьеэрнь детприемник хүрэтэр.
6.	Улан-Удэ городой Октябрьска районой 1-дэхи участогай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Хилэнь: Үдэ мүрэнэй адагһаа эхилээд Үдын урда эрьеэр Складская үйлсэ хүрэтэр, Складская үйлсын тэгшэ номертой талаарнь урагшаа түмэрзамай парк хүрэтэр, түмэрзамай паркын зүүн талаарнь городой заха хүрэтэр, тиихэдэ эндэ «Сосновый» гэжэ тосхониие оруулалсаха, тиигээд городой захаар баруун тээшээ Сэлэнгэ мүрэн хүрэтэр, Сэлэнгэ мүрэнэй эрьеэр доошоо Үдын адаг хүрэтэр.
7.	Улан-Удэ городой Октябрьска районой 2-дохи участогай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ.	75	Хилэнь: Складская үйлсэһөө эхилээд, Үдэ мүрэнэй зүүн эрьеэр городой зүүн заха хүрэтэр, городой зүүн захаар урда заха хүрэтэрнь, городой урда захаар түмэрзамай парк хүрэтэр, түмэрзамай паркын зүүн захаар Складская үйлсэ хүрэтэр, Складская үйлсын тэгшэ бэшэ номертой талаарнь Үдэ мүрэн хүрэтэр, тиихэдэ эндэ ангай совхозой тосхон оролсоно.
8.	Городок городой арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Городок город, Баянголой, Инкурска болон Доодо-Холтосоной поселково Соведүүд.
9.	Бабушкин городой арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	60	Бабушкин город, Клюевкэ тосхон, Танхойн болон Выдринскэ поселково Соведүүд.
10.	Байкало-Кударын аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Байкало-Кударын аймаг.
11.	Баргажанай аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Баргажанай аймаг.
12.	Баунтын аймагай 1-дэхи участогай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	70	Амалатска, Арекитканска, Багдаринай, Витимканска, Усойско, Усть-Джилиндинскэ болон Федоровско сельскэ Соведүүд.
13.	Баунтын аймагай 2-дохи участогай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	70	Кедровскэ, Муйска, Усакитска болон Ципиканска сельскэ Соведүүд.
14.	Бичурын аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Бичурын аймаг.
15.	Зэдын аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	70	Зэдын аймаг.
16.	Яруунын аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	70	Яруунын аймаг.
17.	Заиграйн аймагай 1-дэхи участогай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Дээдэ-Илькын, Горхоной, Заиграйн, Илькын, Шэнэ-Бэрээнэй, Хуушан-Бэрээнэй сельскэ Соведүүд болон Доодо-Илькын сомоной Совет.
18.	Заиграйн аймагай 2-дохи участогай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	70	Дээдэ-Тальцын, Үнэгэтэйн, Курбын сельскэ Соведүүд, Ацагадай, Дабаатын сомоной Соведүүд болон Онохойн поселково Совет.
19.	Закаменай аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Закаменай аймаг.
20.	Иволгын аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	70	Иволгын аймаг.
21.	Кабанскын аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Кабанскын аймаг.
22.	Хэжэнгын аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	70	Хэжэнгын аймаг.
23.	Кударын аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	70	Кударын аймаг.
24.	Курумканай аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Курумканай аймаг.
25.	Кяхтын аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	70	Кяхтын аймаг.
26.	Мухаршэбэрэй аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	70	Мухаршэбэрэй аймаг.
27.	Ахын аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	60	Ахын аймаг.
28.	Прибайкальска аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Прибайкальска аймаг.
29.	Хойто-Байгалай аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	70	Хойто-Байгалай аймаг.
30.	Сэлэнгын аймагай 1-дэхи участогай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Ново-Селенгинскын сельскэ Совет, Жаргалантын, Загастайн, Зүй-Сутайн, Юрөөгэй, Ноёхоной, Убур-Зөөхэйн сомоной Соведүүд болон Селендумын поселково Совет.
31.	Сэлэнгын аймагай 2-дохи участогай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	60	Гусиноозерск город, Хаяан болон Южный гэжэ тосхонууд, Загастай ба Бараты гэжэ түмэрзамай станцинууд, «Узбеклесосбыт» гэжэ модо бэлэдхэлгын участок, Галуута-Нуур гэжэ хүдэлмэришэнэй тосхон.
32.	Тарбагатайн аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	70	Тарбагатайн аймаг.
33.	Ториин аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	70	Ториин аймаг.
34.	Түнхэнэй аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Түнхэнэй аймаг.
35.	Хориин аймагай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин округ	75	Хориин аймаг.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1957 оной ноябриин 12.

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон ниидэгшэ хэмэл одонуудай ябадал тухай

Ноябриин 13-най үглөөнэй 6 часта хоёрдохи хэмэл одон бүмбэрсэг дэлхэйе 138 дахин тойроо. Түрүүшын хэмэл одон 591 дахин, тэрэниие анхан абажа гараһан ракетэ энэ үе соо 595 дахин дэлхэйе тойроо юм.

Ноябриин 13-най үдэшэлэн түрүүшын хэмэл одон 11 минутаар ракетэһээ һүүлдэ харагдаха.

Хойто широтагай 54 ба 68 градусай хоорондо наранай гарахын урда тээ, мүн урда широтагай 35 ба 68 градусай хоорондо наранай ороһоной һүүлээр, хонгор сэлмэг байгаа һаань, хоёрдохи хэмэл одые миин нюдөөр хаража болоно.

Хойто широтагай 62 ба 65 градусай хоорондо наранай ороһоной һүүлээр, мүн урда широтагай 48 ба 64 градусай хоорондо наранай гарахын урда тээ түрүүшын хэмэл одоной ракетые хаража болоно.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Колхозоо гээгдэлһээнь гаргахын түлөө тэмсэнэбди

Ториин аймагай Свердловой нэрэмжэтэ колхоз һая болотор гээгдэнги ажахы байһан юм. Колхоздо орооһо таряанайнь ажахы хүгжэдэггүй байгаа. Тэрэшэлэн малай тэжээлээр дутадаг һэн. Тиимэһээ мал ажал зүбөөр эрхилхэ эрилтэ хангажа шадаагүй байһан байна. 1955 ондо колхозой гэшүүд ажахын жэлэй дүнгөөр ажалта үдэртөө 1 килограмм таряа, 1 түхэриг мүнгэ абаһан юм. Тэрэнь колхознигуудай культурна ажаһуудалай хэмжээе дүүрэнээр хангажа шадаагүй һэн.

Тиихэдэ колхоз өөрын үрэһэгүй, малынь тэжээлээр арайхан 25 процент хангагдажа байгаа бэлэй. Энэнь ниитын малай ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ һаад тойбо болодог һэн. Жэшээнь, 1955 ондо үнеэн бүриһөө 447 литр һүн һаагдаһан, оройдоо 320 центнер мяхан абтаһан юм. Тэжээл муутайһаа боложо, мал олоор гарзалуулдаг һэн.

Хүдөө ажахын бүхы үйлэдбэриин үндэһэ һууринь бологшо орооһо таряанай ажахы гээгдэнги байгаа. Таряан ажал эрхилхэ агротехникэ сахигдадаггүй һэн. Мал ажалай фермэнүүдэй шабааһа шэбхэдээ дарагдашоод байхадань, тэрэниие таряанай газар болон сабшалан дээрэ гаргаха хүдэлмэри хэгдэдэггүй бэлэй.

Колхоздо ажалай журам сахилга һула байба. Энэ хадаа колхознигуудые урмашуулха хэмжээнэй сахигдаагүй байһан дээрэһээшье бололсоо. Колхознигууд жэлдээ 700 — 1200 ажалта үдэр олоод, тоосоо гаргалга дээрэ биратай юумэ абадаггүй һэн.

Бригадануудые эмхидхэлгэдэ ехэ дутагдал бии байгаа. Таряан ажалайнь 4 бригада хүсэ багатай байһан дээрэһээ али бүхы ажахын кампанинуудые унжагайруулдаг байгаа.

Колхозно тосхоной культурада атаархуулма юумэ балай үгы һэн. Колхоздо клуб, радио, электрын гэрэл гэжэ байгаагүй. Тиимэһээ колхознигууд сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ аргагүй байһан юм.

Энэ байдал саашадаа үргэлжэлүүлжэ болохогүй байгаа бшуу. Тиимэһээ тэрэниие заһаха, заларуулха хэмжээнүүдые колхозой правлени, партийна организаци болон аймагай хүтэлбэрилхы органууд абаһан байна.

Колхозой правлени, партийна эхин организаци хамагай түрүүндэ орооһо таряанай ажахые һэргээхэ тухай дурадхал колхознигууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй урда табяа. Тиигэжэ 1955 ондо 480 гектар пар хахалагдаба. 2000 шахуу тонно шэбхэ, мүн горьтойхон үнэһэн таряанай болон сабшалангай газар дээрэ гаргагдаба. Хаягдашаһан зарим һубаг канава заһагдаа. Тэрэшэлэн колхоз хэдэ хэдэн малай барилганuудые бодхоогоо. Клубтай, радиоузелтай, электричествотэй болоо.

1956 оной январь һарада партиин гэшүүн нүхэр Обуховой дурадхалаар комплексно бригаданууд эмхидхэгдээ. Мүнөө тэдэ бригаданууд урдаа табигдаһан зорилгонуудые дүүргэжэ, партийна организациин үзүүлһэн найдабариие харюулаа.

Олониитэ колхознигуудай хабаадалгатайгаар правлени болон партийна организациин зохёоһон хэмжээ-ябуулганууд түрүүшын жэлһээ болото хэрэг дээрээ дүүргэгдэжэ захалаа. 1956 ондо, мүн энэшье жэлдэ яһала һайн таряан ургуулагдаа һэн. Гэбэшье, мүнөө жэл сагай уларил муу байжа ургасада нэгэ бага гэмтэл ушаруулаа. Тииһээ тиитэр колхоз ерэхэ жэлэй тарилгые гол түлэб өөрын үрэһөөр хангаа.

Бүхы колхознигуудай, илангаяа малшадай үнэн сэхээр, оролдосотой һайнаар ажаллаһанай ашаар малай тоо толгойн олошорхотой хамта, тэрээнһээ абтаха ашаг шэмэнь нилээд дээшэлээ. Тэрээндэ партийна организациин дүүргэһэн үүргэ яһала ехэ. Мал ажалай продукт абалгые дээшэлүүлхэ асуудал колхозой коммунистнууд өөрынгөө анхаралда абажа, тэрэниие үдэр бүхэнэй хүтэлбэреэр хангаһан байна.

Мал ажалай продукт абалгын хэмжээе 1953 онойхитой сасуулхада, һү һаалга гурба дахин шахуу, нооһо хайшалалга 2-һоо үлүүтэй дахин ехэ болгогдоо. Хэрбээ колхоз 1955 ондо үнеэн бүриһөө 447 литр һү һааһан байгаа һаа, мүнөө 1200 һайса гаран литр һаагаад байна. Тэрэнь 1955 оной бүхы жэлэйхиһээ 788 литрээр ехэ болоно. Тиигэжэ колхоз һү абаха жэлэйнгээ түсэбые 118,9 процент дүүргээ. Энэ хадаа мал ажалай продукт гүрэндөө бүри ехээр үгэхэ арга олгоо. Мүнөө жэлдэ колхоз гүрэндөө нёдондонойхиһоо 2,8 дахин ехэ һү, 25 центнер үлүүтэй нооһо ехээр тушаагаад байна. Гэбэшье, мяха абалгаар ехэ гээгдэлтэй байнабди.

Социалистическэ мүрысөөн колхозой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда далайса ехэтэйгээр дэлгэрээ. Һаалишад, хонишод болон бусад малшад юунэй түлөө тэмсэжэ байһанаа һайса мэдэнэ. Тэдэнэрэй хүдэлмэриин дүн арбан хоног бүхэндэ, һара бүхэндэ гаргажа, мүрысөөндэ түрүүлһэн гүүртэ, отарада правлени болон партийна организациин дамжуулгын Улаан туг, вымпел барюулдаг, түрүүшүүлдэ шан үгэдэг байнабди. Мүрысөөнэй гурим сагай эрхэ байдалаар хубилгагдадаг.

Жэлэй эсэс хүрэтэр дүүргэгдэхээр абаһан уялгануудаа колхозой түрүү һаалишад нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ байна. Һаалишад Г. Филиппова, М. Филиппова, Е. Медведева гэгшэд үнеэн бүхэнһөө 1723 — 1793 литр һү һаажа, түрэл оронойнгоо түүхэтэ һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтаад, бүри эршэтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Уялгаяа иимээр дүүргэһэн ондоошье һаалишад бии.

Хонин ажал хүгжөөхын, нооһо ехээр абахын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябадаг хонишод колхоздомнай олон. Ажитова Дулма, Цыбикова Цыбик, Цыдыпов Содном болон бусад олон хурьга абаһан, нооһо ехээр хайшалһан байна. Тэдэнэрэй отарын хонидһоо дунда зэргээр 2,5—2,5 килограмм нооһон хайшалагдаа. Тиихэдэ хонишон Василий Бекетов отарынгаа хонидһоо толгой бүриин 5830 грамм нооһо мүнөө жэлдэ абаа. Мал ажалһаа гадна, таряан ажалай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг зон олон.

Правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Чимитцыренов, правлениин гэшүүд нүхэд Зайцев, Харламов, Осокин, Десятов гэгшэд колхозой үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые зүбөөр хүтэлбэрилжэ, колхозой урда табигдаһан ехэ зорилгонуудые дүүргэлгэдэ колхознигуудай хүсые эмхидхэжэ шадаһан байна.

Мүнөө малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ, хабарай тарилгада бэлэдхэлые эмхитэйгээр дүүргэхэ зорилго колхознигуудай урда табигдана. Энэ зорилгые дүүргэжэ шадаха арга боломжо манда бии.

И. Меньщиков, Ториин аймагай Свердловой нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

1957 оной гурбадахи кварталда малшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүн

Автономно республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай, машинно-тракторна станцинуудай болон совхозуудай дунда 1957 оной гурбадахи кварталда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет хаража үзэбэ.

Российска Федераци дотор мяха, һү, нооһо болон үндэгэ абаха талаар эгээл ехэ амжалта туйлахын түлөө, тэрэшэлэн 1957 оной гурбадахи кварталда мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ доро дурсагдагшад илаа:

Автономно республикануудай, хизаарнуудай болон областьнуудай дунда: баруун хойто зонодо — Калининградай область, хара хүрьһэтэ бэшэ центральна зонодо—Москвагай область, хара хүрьһэтэ центральна зонодо ба Хойто Кавказда —Краснодарай хизаар, Поволжиин зонодо ба Уралда — Свердловско область, Сибириин болон Алас Дурна зүгэй зонодо — Омско область.

Москвагай, Свердловско областьнуудта болон Краснодарай хизаарта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугууд үлөөгдөө, мүн тэдээндэ тус бүридэнь зуу мянган түхэриг мүнгэн шан үгтэбэ.

Калининградай болон Омско областьнуудта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугууд барюулагдажа, тэдээндэ тус бүридэнь зуу мянган түхэриг шан үгтэхэ байна.

Ленинградай областиин Всеволожско район, Москвагай областиин Ухтомско район, Белгородско областиин Шебекинскэ район, Свердловско областиин Сысертскэ район болон Читын областиин Шилкинскэ район хадаа районуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ илаа гэжэ тоологдобо.

Эдэ районуудта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугууд барюулагдаха ба район бүхэндэнь 35 мянган түхэриг мүнгэн шан үгтэхэ байна.

Машинно-тракторна станцинуудай дунда доро дурсагдагшад түрүү һууринуудые эзэлээ: Ленинградай областиин Волосовско районой Волосовко МТС, Горьковско областиин Володарска районой Володарска МТС, Белгородско областиин Шебекинскэ районой Шебекинскэ МТС, Челябинска областиин Сосновско районой Есаульска МТС, Новосибирскэ областиин Новосибирскэ районой Заобска МТС.

Володарска МТС-тэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг үлөөгдэхэ, тиихэдэ 25 мянган түхэриг мүнгэн шан үгтэхэ байна.

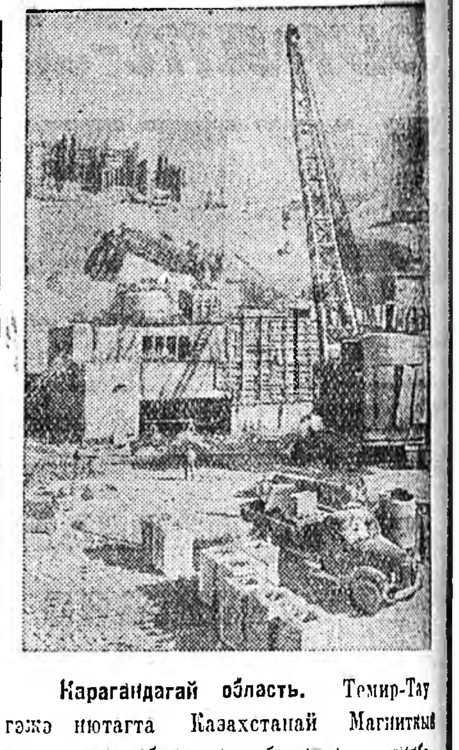
Волосовско, Шебекинскэ, Есаульска болон Заобска машинно-тракторна станцинуудта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугууд барюулагдаха, мүн тус бүридэнь 25 мянган түхэриг мүнгэн шан үгтэхэ.

Доро дурсагдаһан совхозууд эрхим һайн амжалтануудые туйлаба гэбэл: Новгородско областиин «Победа» совхоз, Владимирска областиин «Пролетарий» совхоз, Белгородско областиин «Волоконовский» совхоз, Кемеровскэ областиин Чкаловай нэрэмжэтэ үүлтэртэ малай совхоз, Куйбышевска областиин Куйбышевска шубуунай фабрика.

«Победа», «Пролетарий» болон «Волоконовский» гэжэ совхозуудта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугууд үлөөгдэжэ, тус бүридэнь 25 мянган түхэриг мүнгэн шан үгтэхэ юм.

Чкаловай нэрэмжэтэ үүлтэртэ малай совхоздо болон Куйбышевска шубуунай фабрикада РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугууд барюулагдаха, тус бүридэнь 25 мянган түхэригэй мүнгэн шан үгтэхэ байна.

Рязанска, Тульска, Липецкэ, Челябинска, Белгородско, Воронежско областьнуудай болон Удмуртын АССР-эй колхоз, совхозууд 1957 оной гурбадахи кварталда мал ажалай продуктнуудые ехээр абахын түлөө һайнаар хүдэлөө гэжэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ. (ТАСС).

Карагандагай область. Темир-Тау гэжэ нютагта Казахстанай Магнитнын гол шухала объектнүүд баригдажа эхилбэ. Доменно пеэшэн һуулгаха нүхэн бэлэн болоо. Барилгашад жэлэй эсэс хүрэтэр түрүүшын домнын фундаментда 2100 кубометр бетон хэхэ ёһотой.

Мүн коксохимическэ батарейнууд түргэнөөр баригдажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коксохимическэ батарейнуудай 100 метр утатай хоолойнуудые һуулгаха нүхэн бэлэдхэгдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохроника.

ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ ТҮРҮҮ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД

Республикымнай городууд, хүдөө тосхонууд булта телеграфна, телефонно холбоотой болонхой юм. Олон тоото хүдэлмэришэд, монтернууд, инженернүүд, технигүүд лини барижа, заһабарилжа байна.

Хэлхеэ холбооной Улан-Удын линейно-техническэ узелай хүдэлмэришэн Ладой Батович Санданов ехэ харюусалгатай ажал хэнэ. Нүхэр Санданов найман жэлэй туршада хэлхеэ холбооной лини барижа, заһабарилжа байна. Даажа абаһан ямаршье ажалаа тэрэ һайн шанартайгаар бүтээдэг юм.

Ладой Батович даабаряа һара бүри үлүүлэн дүүргэжэ, бусад хүдэлмэришэдтэ жэшээ харуулдаг болонхой. Нүхэр Санданов өөрынгөө мэргэжэлдэ олон залуушуулые һургаа. Мүнөө тэдэнэй олониинь мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд болонхой юм. Олон жэлэй туршада һайнаар ажаллаһанайнь түлөө Хэлхеэ холбооной управлени ба профсоюзай обком нүхэр Сандановые Хүндэлэлэй грамотаар шагнаһан байна.

Узелай олон хүдэлмэришэд нүхэр Сандановһаа жэшээ абан бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Хүдэлмэришэн Г. Гончаров, участогай монтёрнууд А. Салдатов, Н. Рожков гэгшэдэй даажа абаһан участогууд һайнаар хүдэлдэг юм.

С. Булах.

Хүндэлэлэй грамотада хүртэбэ

Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой луговод Жамсаран Жалсараев ниитынгээ адуу малые хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангахын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Тиин энэ нүхэр шударгы ажалаараа аймаг соогоо суурхаһаар үнинэй.

Нүхэр Жалсараев энэ жэлдэ даажа абаһан участогһаа гектар бүриин 42 центнер үбһэ хуряагаа. Һаяхан Жамсаран Жалсараев БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Б. Халзанов.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Иимээр хандажа болохогүй"

«Хориин аймагай «Путь к коммунизму» колхозой хүтэлбэрилэгшэд гахай олоор үсхэбэрилгэдэ һаналаа табинагүй.

Эндэ гахайн һайн байра мүнөө болотор байхагүй. Хуушануудыншье үмхиржэ муудашанхай» гэһэн статья дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар манай газетэдэ толилогдоһон байгаа.

Ажалшадай депутадуудай Хориин аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Рудаковой манай редакцида мэдээсэһэнэй ёһоор, статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд шалгалтаар булта тодороо.

Тус статья «Путь к коммунизму» колхозой правлениин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Мүнөө Хабсагай гэжэ нютагта гахайн шэнэ байра баригдажа байнхай. Тиихэдэ бии байгаа хуушан байранууд һэльбэн заһабарилагдаа.

Улан-Удэ городой Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артельдэ Парасковья Георгиевна Морозова штамповщицаар хүдэлжэ, нормоёо саг үргэлжэ 180 процент дүүргэнэ. Мүнөө энэ нүхэр жэлэйнгээ түсэбые дүүргээд, 1958 оной хоёрдохи кварталай түсэбөөр хүдэлжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. Г. Морозова. **Л. Хайдуровай** фото.

Октябриин урда тээхи мүрысөөнэй амжалтануудые арьбадхая

Манай республикын ниислэл хото Улан-Удэ городой ажалшад айхабтар ехэ политическэ, ажал хүдэлмэриин дэбжэлтын оршон байдалда Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе урма баяртайгаар тэмдэглэбэ.

Городой промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд Октябриин урда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ. Городой промышленность бүхы дээрээ арбан һарын түсэбые 102,7 процент дүүргэжэ, хэдэн миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур орондоо үгэһэн байна. Городой олон предприятиин хүдэлмэришэдэй ажалдаа туйлаһан амжалтанууд арадай ажахын республиканска выставкэдэ эли тодоор харуулагдаа.

Октябриин урда тээ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ городой Железнодорожно районой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд илангаяа ехээр шалгараа. Октябриин 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысэн, тэдэнэр продукци бүтээхэ 11 һарын гүрэнэй түсэбые бүхы дээрэнь, мүн шухала шухала зүйлнүүдые бүтээхэ түсэбые болзорһоонь урид, ноябриин 4-дэ дүүргэһэн байна. Нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо эндэ ажалай бүтээсэ 11,3 процентээр дээшэлээ. Түсэбһөө гадуур 3 миллион шахуу түхэриг алмагдаа. Үнгэрһэн арбан һарын туршада районой предприятинуудта уралан наринжуулгын 1800 дурадхал нэбтэрүүлэгдэжэ, энээнэй ашаар жэл соо 6 миллион гаран түхэриг арьбалагдаха байна. Мүнөө районой предприятинуудай хүдэлмэришэд зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэлэй һүүлшын — декабрь һарын түсэбөөр хүдэлмэрилжэ байнхай.

Олон мянган хүдэлмэришэнтэй, Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводойхид Октябриин урда тээ абаһан социалистическэ уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэһэн тухайгаа Агуухэ Октябриин үдэр элидхээ. Тус заводой хүдэлмэришэд городой предприятинуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан тугта хүртөө. Тэдэнэр арбан һарын түсэбһөө гадуур долоон паровоз, үргэлжэ металлаар хэгдэһэн 13 пассажирска вагон заһабарилжа, оронойнгоо түмэрзамшадта дамжуулан үгэһэн, мүн 6 жаротрубна котел бүтээһэн, хэдэн зуун тонно шудхамалнуудые, поковко болон штамповконуудые бүтээһэн байна.

Шэл шанагшад, бүд нэхэгшэд, судно бүтээгшэд, ой модоной, нютагай болон городой кооперативна промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд мүрысөөндэ ехэ амжалтануудые туйлаа.

Шэлэй механизированнэ заводой коллектив арбан һарынгаа түсэбые 107,7 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 44 мянган дүрбэлжэн метр шэл бүтээһэн байна. Октябриин 40 жэлэй хүндэлэлдэ заводой хүдэлмэришэд шадалаараа шармайн оролдожо, сүүдхэ соогоо саг үргэлжэ 20 — 23 мянган дүрбэлжэн метр шэл бүтээдэг байгаа. Харин тиихэдэ тэдэнэр нёдондо сүүдхэ соо 13—15 мянган дүрбэлжэн метр шэл үгэдэг байһан юм.

Сэмбын фабрикын бүд нэхэгшэд арбан һарынгаа түсэбһөө гадуур 50 мянган метр бүд нэхэжэ, 2 миллион шахуу түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур гаргаа. Тиигэжэ тэдэнэр жэлэйнгээ социалистическэ уялгые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.

«Механлит» заводой коллектив ажал хүдэлмэридөө нилээд ехэ амжалта туйлан, Агуухэ Октябриие угтаба. Энэ завод бүри ноябриин 1-дэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэһэн байна. Модо таллуулдаг 485 трактор заһабарилагдаһан, шэнэлэгдэһэн юм.

Дээдэ Онгостойн хирпиисын заводой болон хуурайгаар хирпиисэ дараха заводой хүдэлмэришэд мүн лэ һайнаар ажаллажа, республикынгаа барилгануудта түсэбһөө гадуур 4 миллион хэһэг хирпиисэ болон шлакоблок үгэһэн, тиихэдээ нёдондонойхидо орходоо 11 миллионоор олон хирпиисэ бүтээгээ.

Октябриин урда тээ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй үедэ фабрика, заводуудта ажалай түрүүшүүл, ухаалан зохёогшод, уралан наринжуулагшад улам олошороо. Жэшээлхэдэ, городой 4 мянга гаран хүдэлмэришэд жэлэйнгээ даалгабариие дүүргээд, мүнөө зургаадахи табанжэлэй гурбадахи жэлэй түсэбөөр хүдэлмэрилжэ байнхай.

Шэн габьяата ажалай, үндэр ехэ амжалтануудые хүдэлмэридөө туйлаһанай түлөө манай городой 700 эрхим һайн хүдэлмэришэн БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Мүн олон түрүү хүдэлмэришэд ажалшадай депутадуудай Улан-Удын Городской Соведэй болон КПСС-эй Горкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан, «Эрхим һайн мэргэжэлтэн» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэһэн байна. ПВЗ-гэй алдарта фрезеровщик уралан наринжуулагша Марк Чернышев, энэ заводой слесарь Ганжур Бадмаев, мяханай комбинадай мастер Г. М. Дегтярев, сэмбын фабрикын утаһа монсогойлогшо Дарья Тумурова, шэлэй заводой мастер Ф. В. Жуков, «Механлит» заводой слесарь М. Г. Демьяненко, «Бурмонголстрой» трестын штукатурнуудай бригадир М. И. Добрынина, Улан-Удэ станциин паровозно депогой машинист В. Е. Шевченко болон бусад олон хүнүүд правительствын үндэр дээдэ хайра шанда хүртэгшэдэй тоодо оролсоно.

Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ зуураа, городоймнай ажалшад городоо болбосон түхэлтэй болгохо, гэр байрануудые бариха талаар ехэ хүдэлмэри хээ. Энэ жэлдэ арба мянга шахуу дүрбэлжэн метр харгы шүлүүгаар хушагдаа, 120 мянга гаран дүрбэлжэн метр утатай үйлсэ асфальтаар жэлэгдээ, 90 мянга шахуу модон һуулгагдаа. Октябриин Агуухэ һайндэрэй урда тээ Үдэ мүрэн дээгүүр хүндэлэн гараһан түмэр-бетонно айхабтар ехэ хүүргэ ашаглалгада оруулагдаа. Энэ хүүргын барилгада 16 миллион түхэриг табигдаһан байна. Трамвайн барилга дүүрэхэеэ байна. Мүн энэ жэлдэ городой олон зуун хүдэлмэришэдэй болон албахаагшадай бүлэнэр шэнэ байрануудтай болоо.

Городоймнай творческо хүдэлмэрилэгшэд Октябриин 40 жэлэй ойе мүн ехэ амжалтануудые туйлан угтаба. Ленинэй орденто оперо, балетэй гүрэнэй театрын коллектив «Шуурган дундуур» (Хренников) гэжэ советскэ оперые амжалтатайгаар табяа. Энээн соонь граждан дайнай баатар солото үе саг харуулагдана. Бурят-Монголой драмтеатрын сценэ дээрэ «Кремлиин курантнууд» гэжэ классическа советскэ зүжэг табигдаа. Оюун бэлигтэ артист нүхэр Миронов В. И. Ленинэй рольдо наадаһан байна. Ород драмын театрын артистнар өөрынгөө сценэ дээрэ нютагай байдал тушаа бэшэгдэһэн зүжэг эгээн түрүүшынхеэ табиба. Эндэ табигдаһан, нүхэд Балдано Метелица хоёрой зохёоһон зүжэг соо совет засагые тогтоохын түлөө Бурят-Монголой ажалшадай хэһэн тэмсэл харуулагдана. Манай уранзураашад, композиторнууд болон уранзохёолшод шэнэ шэнэ олон зохёолнуудые байгуулаа юм. Эдэнь тэдэнэй бэлиг шадабариин мүлирэн дээшэлһэн тухай гэршэлнэ.

Бурят-Монголой соёл культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ габьяатай байһанайнгаа түлөө оюун бэлигтэ олон хүнүүд хүндэтэ нэрэзэргэнүүдтэ хүртэһэн, Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан байна.

Октябриин урда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ туйлагдаһан үрэ дүнгүүдые согсолон, ажахыдаа, соёл культурадаа амжалта туйлабабди гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, Улан-Удэ городой партийна, советскэ болон профсоюзна организацинууд, городой ажалшад ажал хүдэлмэридэмнай олон дутуу дунданууд байһаар, арга боломжонууднай үшөөл хүсэд һайнаар хэрэглэгдэнэгүй гэжэ һайн ойлгоно. Гүрэнэй түсэбые заримдаа дүүргэдэггүй хэды предприятинуудай манайда бии байһаниинь шаналмаар. Гэр байра бариха, городоо болбосон түхэлтэй болгохо талаар хэхэ хүдэлмэри үшөөл ехэ.

Октябриин урда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ туйлаһан амжалтануудаа батадхаха, манай хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнуудые шууд усадхажа, зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэлые — 1957 ониие амжалта түгэлдэрөөр дүүргэхэ гээшэ манай нангин зорилго мүн.

Ц. ДОНДУКОВ, КПСС-эй Улан-Удын горкомой секретарь.

ҮНЕЭДЭЭ ҺАЙСА ЭДЕЭЛҮҮЛЖЭ, ҺҮ ҺААХА УЯЛГАЯА БУЛТАДАА ДҮҮРГЭЕ

★

ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 6000 ЛИТР ҺҮ ҺААХАБ

Шулуу нүүрһэнэй шахтада хүдэл- байһанаа, 1955 ондо Бурят-Мон- ой зооветеринарна институдай алсалай-туршалгын ажахын үүл- э малай фермын үхэршэн боло- оро һэм.

аалишадай үнеэ һааха, эдеэ- ахыень, хайшан гэжэ тэдэндээ дахыень түрүүшын үдэрһөө эхил- адаглан харадаг байгааб. Һайн дуршэлыень халан абаха гэжэ додогшо һэм. Саашадаа халаанай лишан болоходом, олоһон бүхы дуршэлни ехэ туһатай байшоо.

956 оной октябрь һараһаа намайе лишан болгожо, 12 һаамхай , түрөөгүй 2 хашараг даалгаа .

уй дуршэл багатай, үнеэдэйнгээ ри зан үшөө һайса мэдэдэггүй адаа, түрүүшын һарануудта һү р һаажа бираагүй бэлэйб.

ллөөгүүр эртэ, хамагһаа урид жэ, үнеэдтээ тэжээл бэлдэдэг . Урихан зөөлэнөөр хандажа, хо- бэеыень аршажа, сэбэрлэжэ бай- а — һайн юм. Үнеэдэй абари гые һайса мэдээд, тэдээндэ зо- лой, эелдэрээр хандаад байбал, эд һүеэ хуу үгэдэг гэжэ мэдэхэ ооб.

Үнеэдһээ һү ехээр һаахын тула эй харууһа, эдеэлгые һайнаар идхэхэ шухала. Ороондо саг бол- соонь оруулха, түрэхэһөөнь хоёр гурба һара урид шэргээжэ ама- лха хэрэгтэй.

Үнеэдэй һаяхан түрөөд байхада, ууһа, эдеэлүүлгыень онсо анха- тайгаар эмхидхэдэгби. Тугалла- үдэрһөөнь хойшо тусхай рацио- р һайн шанартай тэжээл үгэжэ, еэн уһаар ходо уһалдаг гээшэб.

ая тугаллаһан үнеэдэй дэлэнгые еэн уһаар угаадаг, аятайханаар эрдэг, эльбэдэг байнаб. Мүн хан дадхаажа һаахада һайн. Үнеэдэй ехэ һүтэй боложо, түлэг гаха үедэнь шэмэтэ тэжээл, нгаяа талха тариянай зүйл нэмэ- гэнэбди. Үнеэд хэды шэнээн һү эб, тэрэнэйнь зэргээр хоол- днабди.

арим үнеэдтэ талха тариянай эдюулжэ байгаад һаахада, н юм. Минии үнеэд булта ээл- гээр, нэгэ хэмдэ һаалгадаг зан- тай. Үнеэдые һаахынгаа урда һааһанайнгаашье һүүлдэ дэлэн- нь бүлеэхэн уһаар угаагаад, хуу- болотор аршажа, хүхэндэнь хан тоһо гү, али вазелин түрхи- би.

нгэрһэн 10 һарын туршада үнеэн иин 5265 литр һү һаагааб. Ми- һаажа байһан «Иволга» гэжэ эн 7000 гаран литр һү үгөө. Энэ эн сүүдхэдээ дунда жэшээгээр — 44 литр һү үгэдэг.

айн үүлтэрэй үнеэдһээ ехэ һү һанайнгаа түлөө һаяхан үнгэр- республикын арадай ажахын тавкэдэ хабаадалсажа, түрүү дуршэлтэй танилсааб.

рэхэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 6000 р һү һааха уялга абанхайб.

В. Усова, Бурят-Монголой зооветинститудай туршалгын ажахын һаалишан.

★ ★

Хэлэһэндээ хүрэхэб

(Хэжэнгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Доржоханда Жамбалдоржиевагай хөөрэһэнһөө)

Үнеэдые һаажа эхилһэнһээм хойшо 24 жэл үнгэрөө. Урдандаа манай нютагта малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхарал багаар табигдадаг байһан юм. Малаа гарзагүйгөөр ондо оруулжа, түлыень бүрин бүтэнөөр абаал һаа болоо гэжэ һанадаг байгаабди. Олзошье, сэхынь хэлэхэдэ, бирагүй байгаа гээшэ һэн ха даа.

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумһээ хойшо малайнгаа ашаг шэмые түргэнөөр дээшэлүүлжэ эхилээ һэмди. Үнгэрэгшэ жэлдэ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 900 литр һү һаагаа һэм. Энэ жэлэй 10 һарын турша соо үнеэн бүриһөө 1360 литр һү һаагааб. Энээниие нёдондонойхитой сасуулбал, үнеэн бүриһөө 660 литр һүн ехээр һаагдаһан болоно. Һү һаалгаар зарим тэды амжалта туйлажа, республикын арадай ажахын выставкэдэ хабаадабаб.

Яагаад иимэ амжалта туйлагдааб? Үнеэдээ тус тустань уяад байлгадаг болообди. Тиихэдэ үнеэдэй тус бүридөө ямар тэжээл, хэды шэнээн эдихэ байһаниинь тодорхойлогдодог. Һү багаар гарадаг, һүеэ нэмээдэггүй үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл үгтэдэггүй. Харин һүеэ ходо нэмээжэ байдаг үнеэдтээ нэмэлтэ тэжээл үгэдэгбди. Үнеэдэй адуулгые зүбөөр эмхидхэхэ, ямар үедэ хаагуур адуулхаяа мэдэхэ хэрэгтэй юм. Жэшээнь, хабартаа үнеэд бар хагданда дурагүй, шолбы эдихэ дуратай болодог. Зунай сагта, мүн хожомшог ойн соорхойгоор һархяаглаха дуратай юм. Намартаа тариянай поли дээрэ адуулхада һайн. Эдэ бүгэдые хараадаа абадагбди.

Мүн баһа үнеэдээ һубайруулхагүй гэжэ оролдодогби. Энэ жэлдэ минии даадаг үнеэд булта тугаллаа. Үнеэд тугаллаһанайнгаа удаа 19—20 хоноод зайлада оруулагдадаг.

Һүүлэй жэлнүүдтэ колхознай малдаа яһала элбэгээр тэжээл бэлдэдэг болонхой. Илангаяа шэмэтэ тэжээл—силос ехээр дарагдана. Тиигэжэ һү һаалгамнай горьтойгоор дээшэлээ.

Мүнөө жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриһөө үшөө 300 литр һү һаахын түлөө тэмсэжэ байнаб.

Жэшээ абамаар һаалишад

Мяха, тоһо, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн парти, правительствын уряае Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаһан байна.

Колхозой 3 фермэдэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэржэ, энэ жэлдэ һү һаалга эрид дээшэлүүлэгдээ. Жэшээлхэдэ, дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 1318 литр һүн һаагдаад байна. Тэрэнэй ашаар колхоз һү тушааха даалгабаряа уридшалан 113 процент дүүргээ. Иимэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

Колхозой һаалишад һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө баян дүй дуршэлдөө һуралсадаг, үнеэдээ зоотехническэ заабариин ёһоор эдеэлүүлдэг байна. Тиигэжэ колхозой һаалишад һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлээ. Жэшээнь, һаалишан Мария Шустова 1957 оной 9 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1860 литр, Людмила Корнилова — 1618 литр, Гыгмытова—1540 литр һү һааһан байха юм. Эдэ һаалишад һайндэрэй урда тээ ажалай вахтада жагсаад, октябрь һара соо үнеэн бүриһөө 160—180 литр һү һаахын түлөө тэмсэжэ, һанаһандаа хүрэбэ.

Г. Овсянкин.

Бурят арадай дуунууд

Хадаараа жабарлаа бэшэхэн аад,
Хазаарайм сахариг сэнтүүлээд
байн.
Ханилаа намтай бэшэхэн аад,
Халуунхан зүрхыем хүдэлгөөд байн.

Уулаараа жабарлаа бэшэхэн аад,
Уламайм сахариг сэнтүүлээд байн.
Ушаршоо намтай бэшэхэн аад,
Улаанхан зүрхыем хүдэлгөөд байн.

* * *

Сэсэгээр бүрхөөһэн нютаг байна,
Сэлгеэхэн Агамни бэшэ юм гү?
Сэбэрээр таталуулһан мэндэ байна,
Сэдьхэлтэй гансаһаам бэшэ юм гү?

Набшаһаар бүрхөөһэн нютаг байна,
Нармайхан Агамни бэшэ юм гү?
Нарилжа таталуулһан мэндэ байна,
Налгайхан гансаһаам бэшэ юм гү?

* * *

Набтархан гүбөөдэнь найдалтагүй—
Намагтай, шабартай байжа болохо.
Налгайхан илдамдань найдалта-
гүй—
Наахануураа миһэрдэг байжа
болохо.

Борохон гүбөөдэнь найдалтагүй—
Булагтай, шабартай байжа болохо.
Бултанһаа илдамдань найдалта-
гүй—
Болихол аад, тиигэдэг байжа
болохс.

* * *

Камераа хахарһан машинаараа
Хадаяа дабахам гэжэ байнал.
Хахадай халуунтайгаа мэдэхэгүй,
Ханилаад ябая гэжэ байнал.

Балоноо хахарһан машинаараа
Бөөриёо дабахам гэжэ байнал.
Бутылкын халуунтайгаа мэдэхэгүй,
Бодолоо нэгэдэе гэжэ байнал.

Ш. Бадлын бэшэжэ абаба.

—✪—

Түсэбһөө гадуур 475 мянган хирпиисэ галдаба

Дээдэ Онгостойн хирпиисын завод Октябриин хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ ехэ амжалта туйлаа. Заводой коллектив жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь холо урид, октябриин нэгэндэ дүүргэһэн юм.

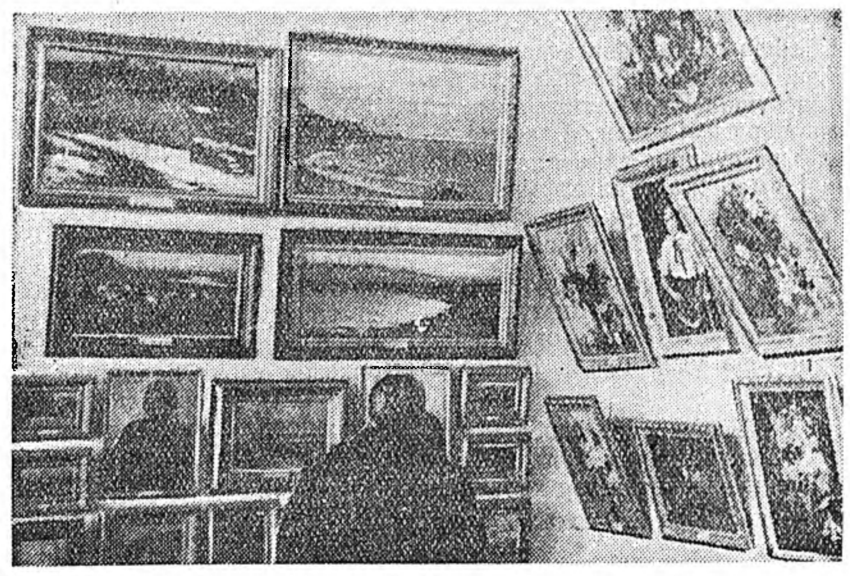
Мүнөө энэ коллектив эршэмтэйгээр ажаллажа, түсэбһөө гадуур 30 мянган шлакоблок, 475 мянган хирпиисэ галдажа, республикынгаа шэнэ барилгануудта үгэһэн байна.

Мүн заводой коллектив продукциин өөрын үные химдаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Энээнэй ашаар хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 90 мянган түхэригэй арьбалалта хэгдээ.

Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан хүдэлмэришэд Шестакова, Борисова, Угловская даабаряа нэгэ, хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

М. Васильев.

Уранзурагуудай республиканска выставкэ

Уранзураашадай байшангай залнууд соо нээгдэһэн уранзурагуудай, скульптурын, графикын республиканска выставкые Улан-Удэ городой ажалшад, мүн хүдөө нютагуудһаа ерэһэн хүн зон ехээр һонирхон харана.

Манай республикын уранзураашад өөһэдынгөө зохёолнуудта Октябриин революциин илалтын түлөө тэмсэлые, революциин һүүлээрхи жэлнүүдые зураглан харуулаа. Выставкэдэ табигдаһан 450 гаран зураг, скульптуранууд бурят-монгол арадай удхаараа социалистическэ, түхэл маягаараа национальна культурын улам һалбаран хүгжэжэ байһые эли тодоор гэршэлнэ.

Совет засагай тогтон мандахатай хамта, сүлөөтэ бурят арадай оюун бэлигынь һалбаран хүгжөө. Үнгэрһэн гэрэлтэ 40 жэлэй хугасаа соо бурят арадай дундаһаа бэлигтэ уранзураашад олоороо урган гараһан байха юм. Тэдэнэй тоодо РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша Ц. С. Сампилов, БМАССР-эй арадай уранзураашад Р. С. Мэрдыгеев, Г. Е. Павлов, залуу уранзураашад С. К. Поликарпов, А. И. Сахаровская болон бусад оролсоно.

Выставкэдэ табигдаһан зурагуудай дунда Р. С. Мэрдыгеевэй зурагууд яһала олон. Нүхэр Мэрдыгеев байгаалиие үнэншэмэ тоёор зурадаг. «Эртэ хабараар», «Алтан намар» гэжэ зурагуудыень онсолон тэмдэглэхээр. Уранзурааша Т. Рудь «Индустриальна тала» гэжэ зураг соогоо Бурят-Монголдо промышленностиин хүгжэжэ байһые ехэ һайнаар харуулжа шадаа.

Залуу уранзурааша А. И. Сахаровская гэгшын зурагууд онсо өөрэ маягаараа олоной анхарал хандуулна. А. И. Сахаровская хүдөө нютагуудаар ябажа, бурят хүн зоной байдалые зохидоор, үнэншэмэ зүбөөр харуулаа. Мүн тэрэшэлэн, уранзураашад А. И. Тямин, М. Е. Шестакова, А. А. Окладников ба бусадай уран

гараар зурагдаһан зурагууд олоной дура сэдьхэл буляана.

Залуу уранзураашад В. И. Гончар, С. К. Поликарпов, БМАССР-эй арадай уранзурааша М. Е. Шестаковагай зурагууд уранзурагуудай РСФСР-эй выставкэдэ харуулагдаһан байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1) Выставкын нэгэ зал соо. 2) БМАССР-эй арадай уранзурааша М. Е. Шестаковагай зураһан, РСФСР-эй габьяата артистка Т. Гергесовагай портрет.

Е. Ринчинова.

А. П. ЧЕХОВЭЙ ГЭР-МУЗЕЙ

Ялтадахи Чехово тосхоной тэг а гоё һайхан сэсэрлигээр хүреэнхэй үндэр сагаан гэр холоһоо агдадаг. Тэрэниие тойроһон хо- до «А. П. Чеховэй гэр-музей» э бэшэгдэнхэй. Ородой ехэ уран- ёолшо Антон Павлович Чехов э һүүлшынгээ хэдэн жэлдэ нютан, олохон зохёолнуудые бэшэ байха юм.

эрэй богоһо алхахатай сасуу лхэ, амарха таһалга. Дундань аан скатертяар хушаатай стол, аад матамал стулнууд, ханын хатаар буфет, пианина, зөөлэн ди- табяатай. Стол дээрэ кероси- р носодог, абажуртай лампа, адань хэдэн зурагууд үлгөөтэй.

анада үлгөөтэй А. П. Чеховэй тредэй доорэ улаан лентээр н пальмын мүшэрнүүд хадаа- . Тэндэнь иигэжэ бэшээтэй: родой бодото байдалые харуулан эдэг Антон Павлович Чеховтэ, 0 оной апрелиин 23». Антон Пав- ич туберкулёзоор үбшэлһэн ту- аа Москва ошодоггүй, Уранһайай театрын табидаг «Чайка», ня абга» гэжэ зүжэгүүдээ хараргагүй байһан юм. Тиимэһээ, рын коллектив Вл. И. Немиро- Данченко, К. С. Станислав- н ударидалгаар Ялта ерэжэ, нь пьесэнүүдые Чеховтэ ха- лха гэжэ шиидэһэн байгаа. Ан- Павлович театрынхидай ерэхэ- он ехээр баясаһан юм гэнэ. Че- эй тэдэ зүжэгүүдэй табигдахаһараһан зон айхабтар ехээр рходог, автортань халуун баяр эдэг байгаа.

ранзохёолшод болон уранзураа- артистнууд болон композиторнууд Чеховэйдэ хододоо айлшалжа, халуунаар угтуулдаг һэн. Эндэ уранзохёолшод Горький, Мамин-Сибиряк, Куприн, Короленко, суута дуушан Шаляпин, уранзурааша Левитан, композитор Рахманинов гэгшэд ерэдэг һэн.

Эдеэлгын таһалгын саана уранзохёолшын кабинет. Таһагай дунда бэшэлгын стол. Тэрээн дээрэ бэшэлгын элдэб хэрэгсэлнүүд—лагбан, яһаар хэгдэһэн заанай бишыхан дүрсэнүүд, календарьнууд, пепельницэ гэхэ мэтэ урдань байһан хэбээрээ табяатай. Мүн эндэ стетоскоп, бишыхан алхахан, «Врач А. П. Чехов» гэжэ һиилэтэй тамга байна. Эдэниие Антон Павлович ходо өөртөө абажа ябадаг һэн. Дээдэ Аутка гэжэ тосхоной үгытэйшүүлдэ түлбэригүйгөөр медицинскэ туһаламжа үзүүлдэг байгаа.

Энэ столой саана 1899 онһоо 1904 он хүрэтэр уранзохёолшо һуужа, нилээдгүй олон зохёол бэшэһэн юм. Бүхэдэлхэйдэ мэдээжэ, суутай «Гурбан эгэшэнэр», «Вишниин сэсэрлиг» гэжэ пьесэнүүд, «Жалга соо» гэжэ повесть, «Архиерей», «Хаб нохой дахуулһан һамган», «На святках», «Бэри» гэжэ рассказууд бэшэгдээ бэлэй.

Столой урда хажууда камин. Тэндэ «Үбһэнэй һүринүүд һарын туяан доро» гэжэ алдарта уранзурааша И. И. Левитанай зураг хадаатай. Энэ зурагай түүхэнь һонирхолтой юм. 1899 ондо Чеховэйдэ Левитан айлшалжа ерэбэ. Нэгэтэ каминай урда Антон Павлович тэрээнтэй хөөрэлдэжэ һуухадаа Россин дунда хизаарай байгаалиие хододоо һананаб гэжэ хэлээ һэн. Тэрэниие дуулаһаар Левитан саарһа абаад, хахад часай туршада энэ зураг зураһан юм.

Ородой оюун бэлигтэ уранзохёолшо Лев Николаевич Толстойн портрет эндэ үлгөөтэй. Толстойдо Чехов гүнзэгы дуратайгаар, хүндэтэйгөөр хандадаг һэн. «Лев Николаевичта дурлаһандал адляар нэгэшье хүндэ дурлаагүйб. Тэрэнэй наһа барашоо һаань, минии сэдьхэлдэ хооһон һуури үлэшэхэ һэн» гэжэ нэгэ бэшэг соогоо тэрэ бэшээ. Антон Павлович Толстойн һургаалда (толстовство гээшэдэ) дурагүй байһан юм. 1901 ондо Лев Николаевичын Ялтын дэргэдэхи Гасприда байхадань Антон Павлович тэрээнтэй уулзадаг бэлэй.

«Антон Павлович Чеховтэ. А. Пешков 1904 оной январиин 17» гэһэн бэшэгтэй фото, Горькиин хүбүүнтэеэ абхуулһан фото, Е. П. Пешковагай — Горькиин һамганай фото мүн эндэ бии. Чехов Горький хоёр 1899 ондо танилсаһан байна. Тэрээнһээ хойшо Горький хэдэ дахин Ялтада ерэхэдээ Чеховэй бүлэ соо өөрын хүн шэнгеэр угтуулдаг һэн. Алексей Максимович Чеховэй творчествые үндэр дээрэ сэгнэдэг байгаа. Тэрэ «Фома Гордеев» гэжэ повестьёо Чеховтэ зорюуланхай.

1900 ондо Л. Н. Толстой, А. П. Чехов, В. Г. Короленко хүндэтэ академигүүдээр һунгагдаба. Удаадахи 1902 оной һунгалтада А. М. Горькийдо хүндэтэ академигэй нэрэзэргэ олгогдохо гэжэ зууршалагдаһан байгаа. Гэбэшье, Россин хаан Николай II тэрэниень баталаатүй. Юундэб гэхэдэ, хаанта засаг пролетарска уранзохёолшо Горькиие академидэ оруулха дурагүй байгаа бшуу. Энээниие буруушааһан Чехов Короленко хоёр академигүүдэй нэрэһээ арсаһан юм.

1890 оной апрель һарада Антон Павлович аяар холын Сахалин арал айлшалба. Тиихэдэ хүйтэн, оройтоһон хабар байгаа бэлэй. Тэрэ үедэ Сибириин агуухэ түмэр замай үгы байһан дээрэһээ морёор, пароходоор ябажа, яһала зобоһон, тулиһанайнгаа һүүлээр Чехов июлиин 11-дэ Сахалинда хүрэбэ. Сахалин аралай элдэб газарнуудаар эсэхэ сусахые мэдэнгүй ябажа, тэндэхи хүн зоной, хаатаршануудай ажабайдалтай танилсаһан, хүнүүдэйнь тоо бүридхэл эгээн түрүүшынхеэ хэһэн байна. Һүүлээрнь тэндэхи зоной тон хүндэ хүшэр байдал тухай «Сахалин арал» гэжэ ном соогоо тодорхойгоор бэшээ һэн. Сахалинай түмээр «Гусев», «Сүлэлгэдэ», Алалга» гэһэн рассказуудынь бэшэгдэнхэй.

Мүн эндэ «Сахалин арал» гэжэ өөрынь амиды байхада хэблэгдэһэн ном, тиишэ аяншалхадаа үмдэжэ ябаһан арһан пальтонь, һөөргөө бусажа ябахадаа Хитад оронһоо худалдажа абаһан шаажан гүсэ гэхэ мэтэ табигданхай.

Бишыхан шкафта уранзохёолшын һамганай фото-зураг хадаатай. Ольга Леонардовна Книппер-Чехова Чеховэй пьесэнүүдтэхи эхэнэрнүүдэй рольнуудые тон һайнаар наададаг һэн. 1904 оной июлиин 2-ой һүни Баденвейлер гэжэ курортдо һамганайнгаа гар дээрэ Антон Павлович наһа бараһан юм. Мүнөө Ольга Леонардовна — СССР-эй Арадай артистка, сталинска шангай лауреат.

Кабинедтэй зэргэлээд уранзохёолшын унталгын таһалга. Тэндэ сагаан хүнжэлөөр хушагданхай түмэр орон табяатай. Һүүлэй үедэ хүндөөр үбшэлжэ байхадаа Антон Павлович орон дээрээ һуугаад бэшэдэг һэн. Хэдэн таһалгатай шкаф соо тэрэнэй уужа байһан эмүүд, загаһа барилгын, агнууриин хэрэгсэлнүүд табяатай. Орнойнь хажуудахи стол дээрэ уншажа дүүргэдээгүй 1904 оной «Историческа вестник»...

Чеховэй наһа бараһанай һүүлээр тэрэнэй тэрые уранзохёолшын дүү басаган Мария Павловна наринаар харууһалжа байгаа. Агуухэ Октябрьска революциин һүүлээр энэ гэр Чеховэй музей болгогдожо, тэрэнэй директорээр Мария Павловна томилогдоо. Мүнөө үедэ энэ музей Владимир Ильич Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй Гүрэнэй библиотекын филиал болгогдонхой. М. П. Чехова уранзохёолшын архивые шэнжэлжэ, 1912—1916 онуудта тэрэнэй бэшэгүүдэй долоон том хэблэһэн байна. Энэ бэшэгүүд Антон Павловичч Чеховэй творчествые болон намтарые шэнжэлхэ хэрэгтэ ехэхэн удхашанартай.

Манай олон яһата совет арад Антон Павловичын зохёолнуудта тон ехэ дуратай. Тэрэнэй зохёолнууд 390 миллион хэһэг тиражтайгаар 57 хэлэн дээрэ хэблэгдэнхэй. Мүн хариин 64 хэлэнүүд дээрэ зохёолнуудынь оршуулагданхай.

Хэрбээ Чеховэй гэр-музейе 1921—1922 онуудта 2 мянган хүн хараһан байгаа һаа, мүнөө үедэ жэлдээ 80 мянган хүн харана.

Музейе харагшадай дэбтэртэ советскэ хүнүүд, хариин гүрэнэй туристнууд халуун үгэнүүдые бэшэжэ байдаг.

Ялта. **А. БАДАЕВ.**

Манай республикын һонин

Үбгэн ангуушан

Үбгэн эвенк Бодоул Мухатаров 14 наһатайһаа ой тайгаар агнажа эхилээ һэн. Тэрэ гэһээр 48 жэл үнгэрбэ. Энэ ангуушан Курумканай аймагай холын Дэрээнэй үдхэн ой тайгые хэды дахин зубшан гараһан байна. Хаана, ямар жалгада хэрмэн байдаг бэ, хаана булган байрланаб гэжэ һайн мэдэдэг болонхой.

Бодоул Мухатаров агнууриин нэгэ сезондо 10—12 мянган түхэригэй олзо олодог юм. Мүнөө ондатр барилгын үедэ үдэр бүри 10—15-ые барина.

Нүхэр Мухатаров ганса агнуури хэнэ бэшэ, харин колхозойнгоо үйлэдбэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Мүнөө тэрэ 270 ажалта үдэртэй болоо.

В. Бубеева.

Мэргэн буудагшадай мүрысөөн

Мэргэн буудалгаар БМАССР доторoo түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн һаяхан боложо дүүрэбэ. Энээндэ спортын мастернууд, нэгэдэхи разрядтай мэргэн буудагшад хабаадаа.

Республикын чемпионой хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэхын түлөө 8 хоногой туршада эрид шанга мүрысөөн болобо. Нэгэдэхи разрядтай мэргэн буудагша В. Орликов СССР-эй спортын мастерай нормо дүүргээд, наганаар буудахадаа 600-һаа 573 очко абажа, һайн үрэ дүн туйлаа.

Тэрэшэлэн, СССР-эй спортын мастернууд В. Варфоломеев, Н. Максимов, нэгэдэхи разрядтан А. Пустовой, В. Орликов, Софья Иванова, Ф. Бурдуковский, П. Павлов, Ю. Жамбалов болон бусад һайнаар буудажа, спортын нэгэдэхи разрядай нормо дүүргэбэ.

Б. Бабаев.

Загаһашанай хүсэл...
Б. Цыремпиловэй фотоэтюд.

Хүгжэжэ байһан нютаг

Юрөө нютагтамни дүшэн жэл соо айхабтар ехэ хубилалтанууд болоо. Мүнөө эндэ ороохо таряа, олзо доход ехэтэй, адуу малаар баян Сэлэнгын аймагай томодхогдоһон колхозуудай нэгэн — Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель оршодог.

Колхозой ажахын гол һалбари мал ажал юм. Энэ жэлдэ 8500 центнер үбһэ, 1200 центнер набша намаа, 3200 тонно силос бэлэдхэгдээ. Колхозой түрүү һаалишад Долгоржап Цырендоржиева, Пылжит Жалсанова, Зоя Данзанова, Буданай Буянтуева болон бусад байгша оной 10 һарын туршада үнеэн бүриһөө гурба мянга холо гаран литр һү һаагаа.

Колхоз мүнөө жэлдэ урданайхиһаа бүри ехэ мяха абажа, гүрэндөө тушааһан байна. Зунай сагта саһата үндэр Сарьдаг уулын хормойдо Хужарта, Эльгэн, Улаалзай гэдэг һайн ногоотой, уһалууритай бэлшээридэ һубай мал абаашагдажа, таргалуулагдана.

Колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Ванкеев) ниитынгээ малые дулаан, типовой байраар хангаха хэрэгтэ оролдолго ехээр гаргадаг. Дүшэн табан хүнһөө бүридэһэн барилгын бригада мүнөө ажаллана. Хонидой дүрбэн байра, үнеэдэй хоёр байра шэнээр баригданхай. Жэшээнь, Дээдэ Юрөө гэжэ газарта байрладаг һаалиин үнеэдэй байрануудые 63 наһатай колхозник Ганжур Дылыков һайн шанартайгаар заһабарилһан байна. Колхознигуудые уужам һаруул байрануудтай болгохын тула эндэ ехэхэн барилга хэгдэнэ. «Колхозой эрхим барилгашан» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэһэн барилгашад Доржиев Гонгор, Будажапов Цырендоржи, Танхаров Цырендоржи, барилгашадай бригадир Голобоков Василий гэгшэд һайнаар ажаллана.

Самхаг гэжэ үзэсхэлэнтэ һайхан газарта колхознигуудай амаралтын байшан оршодог. Нэгэ сезондо эндэ 20—30 колхозник амардаг юм.

Колхозой центртэхи 75 мориной хүсэтэй электростанци колхознигуудай гэрнүүдые болон эмхи зургаануудые Ильичын лампочкаар толоруулан гэрэлтүүлжэ байдаг. Эхин шатын 2 һургуули, хүдөөгэй клуб, эмнэлгын гэр, сомоной Совет, колхозой правлени, магазин гэхэ мэтын томо байшангууд жэрылдэжэ байдаг юм.

Урда сагта үргэн Юрөө нютагаарни «А» үзэг холбожо шадаха хүнүүд хомор байгаа, харин мүнөө Үрмын Адаг гэжэ нютагай долоон жэлэй, хоёр эхин, Селендумын дунда һургуулинуудта Үдэнгэ, Юрөөгэй адууша малша колхознигуудай хүбүүд, басагад эрдэм ном шудалжа байнхай.

Һурагшад Е. Галсанова, Вл. Цыбикжапов болон бусад болбосоролой аттестат абаад, комсомолой путёвкоор түрэл нютагтаа хүдэлмэрилжэ байна.

Юрөөгэй олон хүбүүд, басагад түрэл оронойнгоо дээдэ һургуулинуудта һурана. Эрхүүгэй медицинскэ институтда В. Намсараева, Вл. Жигмытов, Бурят-Монголой Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтда Вл. Цыренжапов, Бурят-Монголой зооветеринарна институтда А. Намсараева, В. Жамьянов гэгшэд һурадаг.

Тосхоной зон үбгэн залуугүй ном, газетэ, журналнуудые уншадаг, радио шагнадаг заншалтай.

Агуухэ Октябриин алдарта 40 жэлэй ойе юрөөгэйхид ажалай амжалтаар угтаад, саашадаа бүри ехэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэжэ байна.

Андрей Бадмаев, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студент.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ

ҺАРЫН НҮХЭР

Бүмбэгэ шэнгеэр хөөрэн дэгдэһэн
Бүмбэрсэг дэлхэйн шэнэ хани.
Хүнэй ухаанай үнинэй һэдэһэн
Хүсэл эрмэлзэл мүн лэ, тани.

Одо мүшэдэй гэрэлээр
Олондо эмнидэг замбуулин
Манай ухаанай иигэжэ ниидэхэлээр
Мандаһан нараяа эльгэнэл угтуулан.

Һара гайхан һахалаа шэншэлжэ,
Һарбайна гараа залуу нүхэртөө...
Түби замбуулин хүрэн шэнжэлхэ,
Түрүүшын алхам манда хүртөөл!

Барас ХАЛЗАНОВ

НАМАР ЕРЭБЭЛ ХА...

Алтарһан дайдыем һамнажа, һэмээхэн
Аляархуу һалхин хүйтөөр үлеэгээ.
Бээрэһэн янзатай нюргаяа бүхылгэн,
Буруунууд дулаахан хотодоо шэбээлээ.
Хатаһан набшаһад мүшэрһөө таһарһаар,
Харгы дахажа, һаршаганан саашалаа.
Шэбэрэй горхоной хуһадые дамжаһаар,
Шарахан үнэгэн марьян наашалаа...

ХИЛЫН СААНАҺАА

Корейско-советскэ хани барисаанай һара дүүрэә

ПХЕНЬЯН, ноябриин 12. (ТАСС). Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ корейско-советскэ хани барисаанай һара үнгэрэгдөө.

КНДР-эй ажалшад ехэ амжалтануудые туйлан, энэ һарые угтаа юм. Октябриин 40 жэлэй хүндэлэлдэ продукци улам ехээр абахын түлөө үргэн ехэ мүрысөөн дэлгэрээ.

КНДР-эй науканудай академи, республикын дээдэ һургуулинууд олон научна конференцинүүдые үнгэргөө. Советскэ Союзда наука болон соёл культурын туйлаһан амжалтанууд тухай лекцинүүд эндэ уншагдаа. Тэдэнииень 7 миллион гаран хүн шагнаа.

Ороной олон нютагуудта Советскэ Союзда зорюулагдаһан выставкэнүүд эмхидхэгдэһэн байна.

Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ КНДР-эй хэблэл хамта дээрээ 500 мянган хэһэг элдэб политическэ, научна болон уранһайханай литература гаргаа.

Корейско-советскэ хани барисаан тухай эрхим һайн зохёол бэшэхэ конкурс үнгэргэгдөө.

Республиканска уранһайханай фестиваль амжалтатайгаар үнгэрөө. «Кремлиин курантнууд» гэжэ Погодиной зүжэг, мүн «Иван Сусанин» гэжэ Глинкын оперо Корейн сценэ дээрэ эгээн түрүүшынхеэ табигдаа. Нэгэ һарын туршада советскэ уранһайханай кинофильмнүүдые 1800 мянга шахуу хүн хараа.

Мүн советскэ культурын ажалябуулагшадай делегаци, гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, советскэ театрын болон киногой хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци, тэрэшэлэн арадай хатарай Башкирска ансамбль, спортсменүүд һарын үедэ Корейдэ айлшалһан байна.

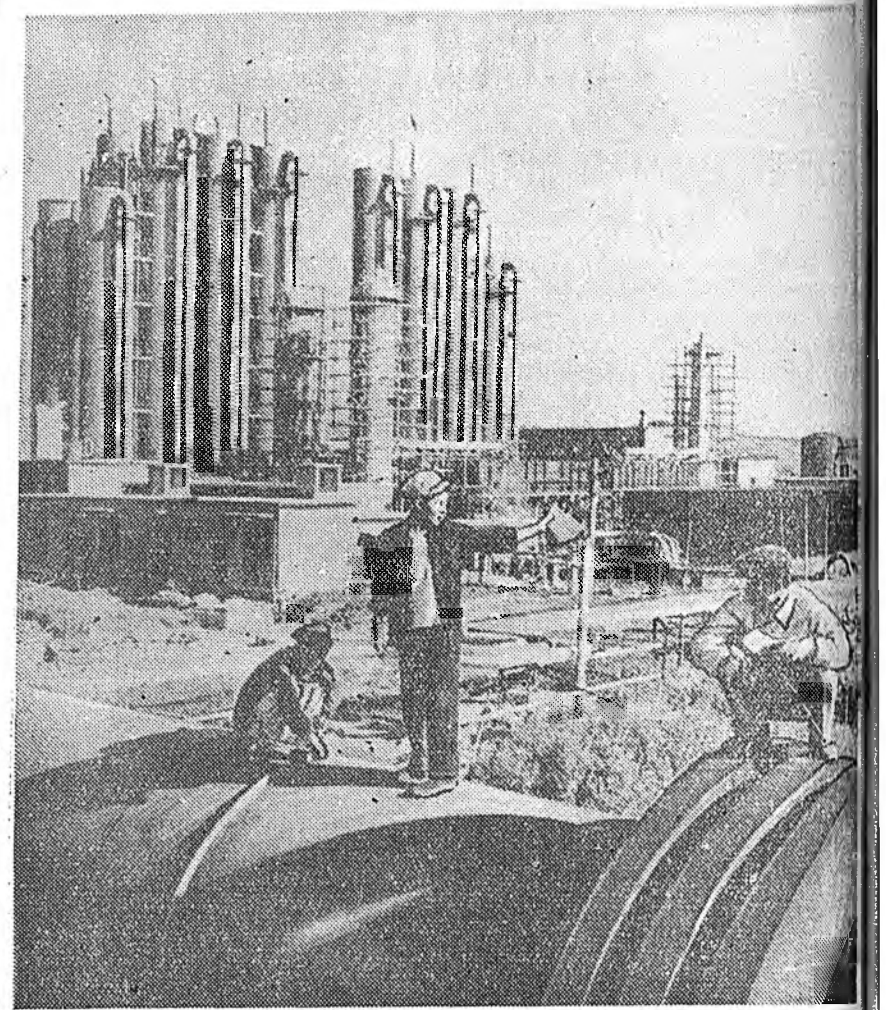
Иорданиин правительствын шиидхэбэри

ДАМАСК, ноябриин 12. (ТАСС). Багдадска бүлэглэлэй экономическа комиссида ба «хорото мүрдэлгэ» гэдэгтэй тэмсэхэ комиссида орохо тухай шиидхэбэри Иорданиин правительство абаба гэжэ Амманһаа мэдээсэгдэнэ. Мүн Иорданиин правительство «Эйзенхауэрэй түсэбые» гол түлэб абаба гэжэ Иорданида соносхогдоо.

Турциин сэрэг Сиридэ занана

ДАМАСК, ноябриин 12. (ТАСС). Сириин хойто бухы хилыень зубшуулан, үсэгэлдэр Турциин сэрэгэй подразделенинүүд иишэ тиишээ ехээр ябуултаа гэжэ хэблэл мэдээсэнэ. Сэрэгэй 300 автомашинанудай ябажа байһаниинь харагдаа.

Турциин хилэ дээрэ байдалай шангадаһантай дашарамдуулан, Сириин правительство ээлжээтэ бэшэ заседанияа ноябриин 11-дэ үнгэргөө гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Хитадай Арадай Республика. Ороной зүүн хойто зүгтэ нүүрһэ эгээл ехээр абадаг нютаг болохо Фушунь гэжэ газарта арадай засагай жэлнүүдтэ мүн нефть ехээр абтадаг болоо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нефть сэбэрлэдэг № 2 заводой үйлэдбэриин объектнүүдэй нэг харуулагдана.

ТАСС-эй фотохрони[illegible]

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

✦ Франс Пресс агентствын корреспондентын Багдадһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Москвада болоһон залуушуул, студентнэрэй бүхэдэлхэйн зургаадахи фестивальда хабаадаһан Ирагай 100 залуушуулай 97-ниинь Эхэ орондоо бусажа ерэһээр тушаагдаа.

✦ Скржечон (Чехословаки) гэжэ нютагые фашистска эзэмдэгшэдһээ сүлөөлхын түлөө тулалдаануудта ами наһаяа алдаһан 47 советскэ сэрэгшэдтэ эндэ памятник бодхоогдоо.

✦ «Советскэ киноискусствын 40 жэл» гэһэн фотовыставкэ Сун Ятсенэй нэрэмжэтэ паркда Пекиндэ нээгдээ. КНР-эй Культурын министерство болон хитад-совет хани барисаанай общество энэ выставкые эмхидхээ юм.

✦ Гүрэнэй хатар танцын «Березка» гэдэг ансамбль Польшын Арадай Республикада айлшалжа байна. Уранһайханай талаар энэ ансамблиие Н. С. Надеждина хүтэлбэрилнэ. Ансамбль айхабтар ехэ амжалтатайгаар наадаяа харуулна. Тэрэ Варшавада дүрбэ дахин наада табяа. Мүн тэрэшэлэн Краковта, Катовицада, Вроцлавта, Позианьда, Гданьскда болон Польшын Арадай Республикын бусад городуудта энэ ансамбль наада табиха юм.

✦ Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн үдэртэ Чехословацко-советскэ хани барисаанай һара Чех[illegible] словакида эхилбэ. Олон культ[illegible] па хэмжээ-ябуулганууд энэ турш[illegible] соо үнгэргэгдэхэ байна.

✦ Корейн уранзохёолшодой со[illegible] зай түбэй правлениин хоёрдохи пл[illegible] нум ноябриин 11-дэ Пхенья[illegible] нээгдээ. «Корейн литературые ш[illegible] нэ ехээр дэбжээхын түлөө» гэ[illegible] элидхэл Корейн уранзохёолшод[illegible] союзай түбэй правлениин түрүүл[illegible] шэ Хан Сер Я гэгшэ пленум дэ[illegible] хээ.

✦ Варшавада советскэ литера[illegible] рын номуудай базаар нээгдээ. Агу[illegible] ехэ Октябриин 40 жэлэй ойтой [illegible] шарамдуулан Варшавын [illegible] байшан болон уласхоорондын [illegible] лэлэй клуб энэ базаарые эмхид[illegible] юм. 500 советскэ ном, альбом[illegible] журналнууд болон Советскэ Со[illegible] да хэблэгдэһэн бусад зүйлнүүд [illegible] мой базаарта табигданхай. Совет[illegible] литературын номой базаарнууд, [illegible] рэшэлэн советскэ номой выстав[illegible] нүүд Польшын Арадай Республ[illegible] кын бусад городуудта эмхидхэгд[illegible]

✦ Карл-Маркс-штадт (ГДР) г[illegible] жэ нютагай окружной сүүд аме[illegible] кын тагнуулшан Г. Гофманиие [illegible] ба хахад жэлээр түрмэдэ хаа[illegible] мүн мүнгэнэй яла тэрээгээр түлү[illegible] хэ гэжэ шиидхэбэ.

✦ «Ан-Нур» газетын Дамаск[illegible] мэдээсэһэнэй ёһоор, Ирагта Кирг[illegible] гэжэ городой хажууда Америк[illegible] сэрэгэй шэнэ аэродром баригдаа.

ХОЁР СИСТЕМЫН ЭКОНОМИЧЕСКА МҮРЫСӨӨН

Социализм гээшэ интернациональна хэрэг, бүхы нацанууд зайлашагүй социализмда орохо юм гэжэ В. И. Ленин нэгэтэ бэшэ хэлэдэг һэн. Дэлхэйн хүгжэлтэ иимэл шэглэлтэйгээр ябажа байна. Дэлхэйе хоёр системэ болгон хубааһан Октябриин революциһаа хойшо капитализмын эзэрхэлгын хэмжээн хэлбэришэгүй бага болоно, тиихэдэ социализм улам үргэдэнэ. Мүнөө дэлхэйн бүмбэрсэгэй газар дайдын дүрбэнэй нэгэнһээ үлүүнь, тон олон хүнүүд, материальна ресурснууд социализмын лагерьта хабаадана.

Социализмын системэ тэгшэ эрхэтэ, бэеэ даанхай социалистическэ гүрэнүүдэй национальна ажахынуудһаа бүридэнэ. Тус гүрэнүүд ахадүүгэй хани харилсаатай, бэе бэедээ туһалалсадаг байха юм.

Капитализмын дунда зэргээр хүгжэһэн аграрна орондо — Россида социалистическэ революци нэн түрүүн илаа. Үйлэдбэриин хүсэнүүдэй хүгжэлтын талаар США, Англи, Франци болон Германи буржуазнопомещигүүдэй Россиһаа бүхэли зуун жэлээр түрүүлжэ ябаа юм. 1913 ондо дэлхэйн промышленна үйлэдбэри дотор Россин хубинь 3 процентһээ бага, тиихэдэ США-гэй хубинь 38 процент шахуу байгаа. 1914—1918 онуудай дэлхэйн империалистическэ дайнда, удаань граждан дайнда болоһон ажахын һандарал манай ороной үйлэдбэриин хүсэнүүдэй хэмжээе эрид бага болгоо. 1920 ондо ороной томо промышленность 1913 онойхидо орходоо 7 дахин бага продукци гаргаһан байна.

Хоёр системэнүүдэй мүрысөөндэ социалистическэшье, капиталистическэшье оронууд хабаадалсана. Капиталистическэ дэлхэйн мүлжэгшэ ангинууд энэ мүрысөөе миил хараад байна гэжэ хэлээ һаа буруу болохо байна. Харин тэдэ ангинууд муудашаһан капитализмые бэхижүүлхэ гэжэ, социализмын системын улам ургажа байгаа хүсые һандаргаха гэжэ эрмэлзэнэ.

***

Агуухэ Октябриин революциһаа хойшо энэ мүрысөөн яһала хубилаа. Хубилалтань юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, нэн түрүүндэ социализм капитализм хоёрой хоорондохи хүсэнүүдэй тэнсүүри дээрэһээ, мүрысэжэ байгаа хоёр системын дотоодын арга боломжонуудһаа болоно. Хэрбээ дэлхэйн хоёрдохи дайнай урда тээ Советскэ Союз хадаа дайсан харша империалистическэ гүрэнүүдээр хүреэлэгдээд, капитализмтай гансаараа мүрысэдэг байгаа һаа, харин мүнөө социалистическэ гүрэнүүдэй дэлхэйн бүхэли системэ капитализмтай мүрысэнэ.

Дэлхэйн социалистическэ системэдэ ородог оронуудай экономикын онсо илгаань, булюу һайн байһанайнь нэгэ зүйл юуб гэхэдэ, тэрэнэй түсэбэй ёһоор хүгжэдэг ябадалынь болоно. Экономическа һайн холбоо харилсаа байгуулжа, социалистическэ гүрэнүүд арадайнгаа ажахые хүгжөөлгын түсэбүүдые 1956 онһоо хойшо бэе бэедээ тааруулан зохёохо аргатай болоо. Тиимэһээ тус тус оронуудай байгаалиин баялигуудые болон энергетическэ ресурснуудыень өөһэдынь аша туһада болон бүхы социалистическэ системын аша туһада хэрэглэхэ арга олдоно бшуу.

Капитализмда орходоо социализмын булюу һайн байһаниинь СССР-эй болон арадай демократиин оронуудай промышленностиин хурдан түргэнөөр хүгжэһэн дээрэһээ эли тодоор харагдана. Социализмын оронуудай экономико таһалгаряагүй ургана. Тиихэдэ капитализмын оронуудай промышленность улам ааляар, жэгдэ бэшээр хүгжэнэ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай хойто тээхи 11 жэл соо (1946—1956 онуудта) СССР дотор промышленна продукциин жэл бүриин дунда зэргын ургалтань 13,1 процент, тиихэдэ США-да—2,7 процент болоо. Советскэ Союз дотор дайнай хойто тээхи үедэ промышленна продукци жэл ерэхэ бүри улам ехээр гаргагдадаг боложо байхадань, США-да промышленностнь гурба дахин—1946, 1949, 1954 онуудта—уруугаа ороо.

Арадай демократиин оронуудай экономико мүн лэ түргэнөөр хүгжэнэ. Промышленна үйлэдбэриин дайнай урда тээхи хэмжээн 1956 ондо Польшодо—5 үлүүтэй дахин, ГДР-тэ —2,2 дахин, Чехословакида—2,7 дахин, Румынида—3,3 дахин, Венгридэ—3,2 дахин, Болгарида—6 дахин, Албанида —11 дахин үлүүлэгдэө. Хитадай Арадай Республикада промышленна продукциин хэмжээн 1949 онһоо 1956 он хүрэтэр 5 үлүүтэй дахин ехэ болоһон байна.

Хоёр системын экономическа мүрысөөндэ шиидхэхы илалта туйлахын тулада, Советскэ Союз гол экономическа зорилгоёо дүүргэхэ зэргэтэй. Энэ зорилгонь КПСС-эй XX съездын зааһанай ёһоор, үлэмжэ хүгжэнги капиталистическэ оронуудые продукци үйлэдбэрилгын хүн бүхэндэ хүртэсын хэмжээнэй талаар богонихон болзор соо хүсэхэ, ахижа гараха ябадал болоно. СССР-эй ажалшад Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро оронойнгоо технико-экономическа хэтэ заяанай гээгдэлые богонихон болзор соо усадхажа, ехээр хүгжэнги индустритай, томо механизированнэ хүдөө ажахытай хүсэн түгэс гүрэн болгоо. Совет хүнүүдэй баатар зоригто ажалай ашаар манай орон экономическа эгээн хүсэтэ гүрэнүүдэй нэгэн болоо. Советскэ Союз промышленна продукциингаа хэмжээгээр Европодо нэгэдэхи һуури, дэлхэй дээрэ хоёрдохи һуури эзэлнэ.

СССР-эй гол экономическа зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ кадрнууд ехэ үүргэтэй. Совет засагай дүшэн жэл соо манай орон дотор арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй олон тоото кадрнууд бии болгогдоо. Дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд революциин урда тээхидэ орходоо 21 дахин олоор бэлдэгдэнэ. Мэргэжэлтэй научна, техническэ олон тоото кадрнуудтай манай орон наукын болон техникын орёо бэрхэ асуудалнуудые эгээн хүгжэнги капиталистическэ оронуудһаа түргэнөөр шиидхэхэ арга боломжотой байна. Энээнэй шэнэ гэршэнь хадаа бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон ниидэгшэ хэмэл одо дэлхэй дээрэ түрүүшынхеэ СССР-эй табиһан ябадал болоно.

Түрүү колхозуудай туйлалтанууд болон дүй дүршэлдэ түшэглэн, Коммунистическэ парти һү, тоһо, мяхынай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар ойрын жэлнүүдтэ США-е хүсэхэ гэжэ хүдөө ажалшадые уряалаа. Партиин энэ уряае хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, бүхы совет арад халуунаар угтаа. Мүнөө жэлдэ колхозууд болон совхозууд мал ажалай продуктнуудые нилээд ехээр абаа.

Экономическа мүрысөөндэ капитализмые илахын тулада Советскэ Союз хадаа буржуазна дэлхэйн үлэмжэ хүгжэнги оронуудые ниитын ажалай бүтээсын талаар хүсэхэ, ахижа гараха зэргэтэй.

1955 ондо ажалай бүтээсэ 1913 онойхитой сасуулхада 8 дахин ехэ болоо. Тиихэдэ 1928 онойхитой сасуулхада 7 дахин ехэ болоһон байна. Ажалай бүтээсын хэмжээнэй талаар Советскэ Союз Англи, Францие ахижа гараад, США-һаа үшөөл гээгдэжэ ябана. Үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдые булюу түргэнөөр хүгжөөһэнэй, техническэ тон шэнэ туйлалтануудые промышленностьда нэбтэрүүлһэнэй, үйлэдбэриие һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар Советскэ Союз ниитын ажалай бүтээсын хэмжээнэй талаар түүхын богонихон болзор соо дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һууридa гараха байһандань һэжэг һанагданагүй.

***

Капитализмтай амгалан ёһоной экономическа мүрысөөндэ Советскэ Союз гол экономическа зорилгоёо амжалтатайгаар шиидхэнэ. Совет арад КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө эршэ зоригтойгоор тэмсэнэ. Зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүд амжалтатайга[illegible] дүүргэгдэжэ байна. Манай оро[illegible] экономическа хүсэ шадалые с[illegible] шадань ехэ болгохо тухай, сов[illegible] арадай ажана тэнюун бай[illegible] лые болон культурна хэмж[illegible] улам һайжаруулха тухай [illegible] шэ сусашагүй оролдохо зуур[illegible] Коммунистическэ парти социал[illegible] тическэ байгуулалтын бул[illegible] һайн байһаниие коммунизм [illegible] гуулха хэрэгтэ хүсэд зорюулх[illegible] түлөө ехэ хэмжээ ябуулгануу[illegible] бэелүүлнэ. Промышленность бо[illegible] транспорт хүтэлбэрилхэ хэрэ[illegible] шэнэдхэн байгуулһан ябадал [illegible] ехэ удхашанартай. 1959—1[illegible] онуудта СССР-эй арадай ажах[illegible] хүгжөөлгын холын хараата түс[illegible] зохёохо тухай КПСС-эй ЦК-гэй [illegible] лон СССР-эй Министрнүүдэй [illegible] ведэй тогтоол һаяхан толилогд[illegible] Түсэбэй проект зохёохо хэр[illegible] СССР-эй Госпланда, Союзна р[illegible] публикануудай Министрнүүдэй [illegible] ведүүдтэ, СССР-эй совнархозуу[illegible] болон ведомствонүүдтэ даалгагд[illegible]

Арадай ажахые хүгжөөлгын [illegible] лын хараата түсэб СССР-эй [illegible] экономическа зорилго шиидх[illegible] талаар манай ороной шэнэ ехэ [illegible] хам болохо байһаниинь лабтай[illegible]

Социалистическэ байгуулалт[illegible] тон ехэ булюу һайн байһанда [illegible] шэглэн, Советскэ Союз, социал[illegible] мын дэлхэйн бүхы системэ д[illegible] хэйн экономическа мүрысөөндэ [illegible] питализмые илажа шадахашье, [illegible] илахашье байһандань һэжэг һан[illegible] данагүй.

А. АЛЕКСЕЕВ.

Редакторай орлогш[illegible]
О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора — 32-74. отв. секретаря — 27-37. отделов: партийной жизни. сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности — 34-05. местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67. бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00582. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 5724.